

เกณฑ์การคัดกรองผู้ป่วยโรคมะเร็งระยะสุดท้าย

การเข้าสู่ระยะสุดท้ายของโรค	การเข้าสู่ระยะสุดท้ายของชีวิต	ผู้ที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเสียชีวิตอย่างเฉียบพลัน
<p>การประเมินการเข้าสู่ระยะสุดท้ายของโรคประกอบด้วย ข้อ 1 และ ข้อ 2 หรือ ข้อ 3</p> <p>1. เป้าหมายของการรักษาเพื่อประคับประคองอาการ</p> <p>2. มีการแพร่กระจายของโรคไปที่สมอง หรือตับ หรือปอด</p> <p>3. กรณีที่ยังไม่มีการแพร่กระจายของโรคไปยังอวัยวะอื่น แต่มีการแพร่กระจายของโรคเฉพาะที่อย่างกว้างขวาง (Locally advanced)</p> <p>3.1 PPS $\leq$ 50-60 คะแนน</p> <p>3.2 ระยะของโรคที่เป็นมาก (ระยะ3,4) และไม่ตอบสนองต่อการรักษา คือขนาดของก้อนมะเร็ง (tumor) ไม่ลดลง หรือยังหลงเหลืออยู่หลังการรักษาเสร็จสิ้น อาการและอาการแสดงของโรคไม่ดีขึ้น</p>	<p>การประเมินการเข้าสู่ระยะสุดท้ายของชีวิต (อาการทรุดลง) ประกอบด้วยข้อ 1 และ 2 และ/หรือ 3 และ/หรือ 4</p> <p>อาการทรุดลง</p> <p>1. PPS $\leq$ 60 คะแนน</p> <p>2. โรคมมีการตอบสนองไม่ดีต่อการรักษา</p> <p>2.1 ขนาดของก้อนไม่ลดลง หรือยังหลงเหลืออยู่หลังการรักษาเสร็จสิ้น</p> <p>2.2 อาการและอาการแสดงของโรคไม่ดีขึ้น</p> <p>3. มีภาวะแทรกซ้อนจากโรค</p> <p>3.1 ไตวายเฉียบพลันหรือเรื้อรังที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ที่พบในผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูก (CA cervix)</p> <p>3.2 เลือดออกจากก้อนมะเร็ง เช่น มะเร็งปอด หรือมะเร็งแพร่กระจายไปที่สมอง</p> <p>3.3 ความดันในกะโหลกศีรษะสูง จากการแพร่กระจายของมะเร็งไปที่สมอง หรือผู้ที่เป็นเนื้องอกในสมอง</p> <p>3.4 ภาวะติดเชื้อที่ก้อนมะเร็ง พบในผู้ป่วยมะเร็งปอดที่มีภาวะ obstructive pneumonia</p> <p>4. มีภาวะแทรกซ้อนที่คุกคามต่อชีวิตที่ไม่ใช่จากโรค</p> <p>4.1 ภาวะติดเชื้อในกระแสเลือด</p> <p>4.2 ภาวะติดเชื้อในอวัยวะต่างๆ ที่ไม่ตอบสนองต่อการรักษา เช่น ติดเชื้อระบบทางเดินปัสสาวะ ปอดอักเสบ แผลกดทับ</p> <p>ระยะใกล้ตาย</p> <p>1. PPS $\leq$ 30</p>	<p>การประเมินผู้ที่มีภาวะเสี่ยงต่อการเสียชีวิตอย่างเฉียบพลัน ประกอบด้วยข้อใดข้อหนึ่ง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่มีก้อนเนื้องอกอยู่บริเวณทางเดินหายใจ ได้แก่ โคนลิ้น หลังโพรงจมูก และต่อมทอนซิล 2. ผู้ที่เสี่ยงต่อการเกิดภาวะหายใจล้มเหลว ได้แก่ ผู้ที่เป็นมะเร็งปอด ผู้ที่มีการแพร่กระจายของมะเร็งไปที่ปอด การอุดต้นเส้นเลือดดำ superior vena cava มีก้อนขนาดโตและอยู่ใกล้ทางเดินหายใจ 3. ผู้ที่มีภาวะติดเชื้อในกระแสเลือด 4. ผู้ที่เสี่ยงต่อการมีภาวะเลือดออกมาก <ol style="list-style-type: none"> 4.1 ผู้ที่เป็นโรคมะเร็งผิวหนังชนิด melanoma โดยเฉพาะกรณีที่มีการกระจายของมะเร็งไปที่สมอง 4.2 ผู้ที่มีการกระจายของมะเร็งไปที่สมอง 4.3 ผู้ที่เป็นมะเร็งปอดที่มีประวัติและอาการไอเป็นเลือดสด ระหว่างเข้ารับการรักษา 4.4 ผู้ที่มีภาวะเกล็ดเลือดต่ำกว่า 50,000 cell/mm³

แบบประเมินความต้องการดูแล palliative care: NHO Specific Disease Criteria (Non-cancer)

Specific disease	Criteria
Heart disease	<ul style="list-style-type: none"> • มีการเป็นซ้ำบ่อยของอาการหัวใจวายที่ไม่สามารถควบคุมอาการได้ หรือมี angina pectoris ที่ควบคุมไม่ได้ร่วมกับอาการหัวใจวาย • ได้รับการรักษาด้วยยาขับปัสสาวะ , vasodilators อย่างเต็มที่ • ปัจจัยที่ทำให้การพยากรณ์ของโรคเลวได้แก่: มีหัวใจเต้นผิดจังหวะร่วมกับมีอาการ, มีประวัติ cardiac arrest และได้รับ resuscitation, cardiogenic brain embolism, มี HIV ร่วมด้วย
Pulmonary disease	<ul style="list-style-type: none"> • Chronic lung disease ระดับรุนแรงโดยมีหายใจลำบากแม้ในขณะพัก อ่อนล้า สมรรถภาพลดลง หรือมีการกำเริบบ่อยขึ้น • มี cor pulmonale หรือหัวใจซีกขวาล้มเหลว • มี hypoxia แม้ขณะนั่งพัก ต้องได้ออกซิเจน • มี hypercapnea (pCO₂ >50 mmHg) • ปัจจัยที่ทำให้การพยากรณ์ของโรคเลวได้แก่: น้ำหนักลด >10% ในระยะ 6 เดือน, มีหัวใจเต้นเร็ว >100/นาทีในขณะนั่งพัก
Dementia	<ul style="list-style-type: none"> • ไม่สามารถเคลื่อนไหวโดยปราศจากคนช่วยเหลือ และไม่สามารถสื่อสารอย่างมีความหมาย • มีภาวะแทรกซ้อนทางการแพทย์ เช่น aspirate pneumonia, sepsis, แผลกดทับ ที่รักษาไม่ได้ • ปัจจัยที่ทำให้การพยากรณ์ของโรคเลวได้แก่: ไม่สามารถแต่งตัวโดยไม่มีคนช่วย , ไม่สามารถอาบน้ำได้เอง , ไม่สามารถกลืนอาหารและปัสสาวะได้
Human Immunodeficiency disease	<ul style="list-style-type: none"> • CD4+ count <25 cell/μ L, viral load >100,000 copies/ml • มีภาวะอื่นๆ ที่คุกคามชีวิต • ปัจจัยอื่นที่มีการพยากรณ์ของโรคเลวลง • ปัจจัยที่ทำให้การพยากรณ์ของโรคเลวได้แก่: ท้องเสียเรื้อรังมากกว่า 1 ปี, serum albumin <25 g/L, มีการใช้ยาเสพติด, อายุ >50 ปี, การยุติการรักษา HIV, มีอาการหัวใจวาย
Liver disease	<ul style="list-style-type: none"> • Serum albumin <25 g/L, prothrombin time >5 วินาที, • มีอย่างน้อย 1 ข้อดังต่อไปนี้: intractable ascites, hepatic encephalopathy, bacterial peritonitis, hepatorenal syndrome, recurrent variceal bleeding. • ปัจจัยที่ทำให้การพยากรณ์ของโรคเลวได้แก่: progressive malnutrition, muscle wasting, active alcoholism, hepatocellular carcinoma, HBsAg positivity
Renal disease	<ul style="list-style-type: none"> • Creatinine clearance <0.17 ml/s (10ml/min) และ serum creatinine >707.2 umol/L (8.0 mg/dL)

Specific disease	Criteria
	<ul style="list-style-type: none"> • End stage renal disease และยุดิหรือปฏิเสธการทำ dialysis และมี uremia, oliguria, intractable hyperkalemia, uremic pericarditis, hepatorenal syndrome, และ/หรือ fluid overload • ปัจจัยที่ทำให้การพยากรณ์ของโรคเลวได้แก่: Mechanical ventilation, malignancy of other organ systems, chronic lung disease, advanced cardiac/liver disease, sepsis, DIC, immunosuppression/AIDS, albumin <35 g/L, platelet count <25 × 10⁹/L, cachexia, age >75 years, GI bleeding
Acute stroke and coma	<ul style="list-style-type: none"> • มีอาการโคม่าหรืออยู่ในภาวะเป็นผักระยะเวลามากกว่า 3 วัน • มีโคม่าร่วมกับ severe myoclonus นานมากกว่า 3 วัน หลังภาวะ anoxia • มีโคม่าร่วมกับอาการ 4 อย่างดังต่อไปนี้ ได้แก่ abnormal brain stem response, absent verbal response, absent withdrawal response to pain, serum creatinine >132.6 μ mol/L (1.5 mg/dL), age >70 years • กลืนลำบากจนทำให้ไม่สามารถรับประทานอาหารและสารน้ำที่จำเป็นต่อชีวิต (ไม่ได้ artificial nutrition/hydration)
Chronic, after stroke	<ul style="list-style-type: none"> • สมรรถภาพของร่างกายไม่ดี Karnofsky scaore <50 % • ภาวะแทรกซ้อนทางการแพทย์ที่สัมพันธ์กับอาการทางคลินิกที่แย่งลง เช่น aspirate pneumonia ,upper urinary tract infection, sepsis refractory stage 3-4 decubitus ulcers, or fever recurrent after antibiotics • Post-stroke severe dementia, อายุ >70 ปี, มีภาวะทุโภชนาการ

แปลจาก: Identification of patients with non-cancer diseases for palliative care services.

Palliative and Supportive Care 2005; 3:5–14.